

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 573/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **MIRAL Slovakia, s.r.o.**, Diviacka Nová Ves 586, zastúpeného JUDr. Jindřichom Stoszekom, advokátom, Černyševského 3427/26, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/227/2013 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Mestského súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/227/2013 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
- Mestskému súdu Bratislava III **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/227/2013 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **3 000 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy právneho zastúpenia **549,50 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. októbra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B5-29Cb/227/2013. Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd prikázal

mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných priet'ahov. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 9 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ sa žalobou doručenou 24. júna 2013 Okresnému súdu Bratislava V domáhal proti žalovaným 1 až 3 náhrady škody vo výške 9 158 eur s príslušenstvom na tom skutkovom základe, že v dôsledku dopravnej nehody spôsobenej žalovaným 3 motorovým vozidlom vo vlastníctve žalovaného 2 utrpel škodu na svojom nákladnom motorovom vozidle, na ktoré bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie u žalovaného 1, ktorý odmietol s'ťažovateľovi (žalobcovi) uhradiť poistné plnenie.

3. Okresný súd rozsudkom pre zmeškanie žalobcu č. k. 29Cb/227/2013-118 z 23. novembra 2016 v spojení s opravným uznesením č. k. 29Cb/227/2013-249 z 19. augusta 2021 zamietol žalobu a žalovaným 1 až 3 priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %. V ďalšom štádiu konania okresný súd uznesením č. k. 29Cb/227/2013-134 z 22. marca 2017 v spojení s opravným uznesením č. k. 29Cb/227/2013-249 z 19. augusta 2021 zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie.

4. Krajský súd v Bratislave v uznesení č. k. 1 Cob/193/2019-195 z 12. decembra 2019 prvým výrokom odmietol odvolanie žalobcu vo vzťahu k žalovanému 2, druhým výrokom priznal žalovanému 2 nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalobcovi vo výške 100 % a tretím výrokom zrušil rozsudok pre zmeškanie vo vzťahu k žalovaným 1 a 3 vrátane súvisiacich výrokov o nároku na náhradu trov konania a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie. Opravným uznesením č. k. 1 Cob/193/2019-245 z 31. marca 2021 krajský súd opravil záhlavie daného uznesenia v časti označenia právneho zástupcu žalovaného 1.

5. Proti výrokom I a II uznesenia krajského súdu z 12. decembra 2019 (t. j. vo vzťahu k žalovanému 2) podal s'ťažovateľ dovolanie, ktoré bolo odmietnuté uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1Obdo/93/2021-253 zo 14. decembra 2022. Spis bol vrátený okresnému súdu 2. januára 2023. V napadnutom konaní, ktoré je v súčasnosti vedené na mestskom súde, nebolo do dňa podania ústavnej s'ťažnosti právoplatne rozhodnuté.

6. Uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 573/2024-12 z 19. novembra 2024 bola ústavná s'ťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Argumentácia s'ťažovateľa

7. Podstata s'ťažostnej argumentácie spočíva v tvrdenom porušení základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy zbytočnými priet'ahmi mestského súdu v napadnutom konaní. S'ťažovateľ zrekapituloval doterajší priebeh napadnutého konania. V súvislosti s postupom súdu, ktorý vyústil do vydania rozsudku pre zmeškanie, uviedol, že sa riadne a včas dostavil na pojednávanie, avšak pre poruchu elektronického kalendára čakal pred dverami inej pojednávacej miestnosti. Tento objektívny faktor nebol pri revízii rozsudku pre zmeškanie uznaný. Na druhej strane však konajúce súdy museli naprávať subjektívne vady rozhodnutí, čo nepochybne prispelo k priet'ahom v konaní.

8. Podľa s'ťažovateľa sa napadnuté konanie nevyznačuje ani právnou, ani výraznou skutkovou zložitou, preto daným faktorom nemožno ospravedlniť neúmernú dĺžku napadnutého konania a nesústredenú a neefektívnu činnosť konajúceho súdu. S'ťažovateľ je toho názoru, že svojím správaním neoddišiel rozhodnutie vo veci. Svojím prístupom priet'ahy nezavinil a vyvolaním

revízieho konania došlo k náprave vadného rozhodnutia súdu prvej inštancie (rozsudku pre zmeškanie). Táto okolnosť nemôže byť prisudzovaná na jeho ťarchu. Zbytočné prietahy idú primárne na vrub mestskému súdu. Od podania žalobného návrhu uplynulo už vyše 11 rokov a s časovým odstupom sa značne zhoršili prognózy úspešnosti v spore. Prietahy v konaní podmieňujú dramatický nárast výšky škody na ťarchu sťažovateľa, ktorý čiastočne pre zničenie techniky nemôže vykonávať svoju činnosť v pôvodnom rozsahu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

9. Predsedníčka mestského súdu vo svojom vyjadrení zrekapitulovala doterajší priebeh napadnutého konania, pričom podľa jej názoru sa vo veci od pridelenia spisu aktuálnej zákonnej sudkyňi priebežne koná. Spis bol v minulosti predložený krajskému súdu, ako aj najvyššiemu súdu, pričom každému predloženiu predchádzali príslušné procesné úkony. Súd konal v primeraných lehotách, pričom od predloženia veci novej zákonnej sudkyňi nenastala situácia, aby vo veci nebol vykonaný relevantný procesný úkon po dobu dlhšiu ako šesť mesiacov. Predsedníčka mestského súdu zároveň poukázala na úmrtie jednej zo sporových strán, ktoré objektívne malo vplyv na dĺžku konania vzhľadom na nutnosť vykonávania procesných úkonov súvisiacich s ustálením právneho nástupcu po zomrelom a následným vydaním uznesenia o pokračovaní v konaní s jeho právnym nástupcom. Vo veci sa 11. novembra 2024 uskutočnilo pojednávanie, pričom ďalšie je nariadené na 15. január 2025. Mestský súd vykonáva všetky potrebné úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu.

10. Vzhľadom na obsah súdneho spisu, ako aj vyjadrenie predsedníčky mestského súdu ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na zaujatie stanoviska k danému vyjadreniu a pristúpil k meritórnemu posúdeniu dôvodnosti ústavnej sťažnosti.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

11. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je založená na nekonaní, resp. neefektívnej činnosti mestského súdu v napadnutom konaní.

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 22/2016) spravidla zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú (i) právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, (ii) správanie účastníka súdneho konania a (iii) postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02).

13. Z hľadiska predmetu konania patrí konanie o náhrade škody v dôsledku dopravnej udalosti a súvisiaceho odmietnutia poisťného plnenia medzi štandardnú agendu všeobecných súdov. Ústavný súd priznal veci určitú mieru osobitnej skutkovej zložitosti, ktorá bola spôsobená úmrtím jednej zo sporových strán a následným ustálením právneho nástupcu ako strany sporu, pričom táto

objektívna okolnosť mala čiastočne vplyv na celkovú dĺžku. Daný argument však nie je spôsobilý v plnom rozsahu ospravedlniť celkovú dĺžku napadnutého konania.

14. Zo súdneho spisu vyplýva, že správanie sťažovateľa, resp. jeho procesná aktivita nemali osobitný vplyv na celkovú dĺžku napadnutého konania.

15. Na margo postupu mestského súdu ústavný súd na úvod konštatuje, že už len samotná skutočnosť, že v konaní nebolo ani po viac ako 11 rokoch od podania žaloby právoplatne rozhodnuté, je z pohľadu ústavného súdu neakceptovateľná. Obsah súdneho spisu dáva relevantný podklad na konštatovanie, že postup okresného (v súčasnosti mestského, pozn.) súdu bol poznačený nečinnosťou, ako aj výraznou mierou nesústreďenosti a neefektívneho postupu. Prvé súvislé obdobie nečinnosti ústavný súd zaznamenal už v úvodnej fáze napadnutého konania, keď konajúci súd od 16. decembra 2013 až do 11. augusta 2016, teda 2 roky a 8 mesiacov, nevykonával vo veci žiaden relevantný procesný úkon.

16. V konaní bolo síce rozhodnuté rozsudkom pre zmeškanie z 23. novembra 2016, tento však bol zrušený uznesením krajského súdu z 12. decembra 2019 vrátane výrokov o nároku na náhradu trov konania a vec bola vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Pozornosti ústavného súdu v danej súvislosti neuniklo, že odvolanie proti rozsudku pre zmeškanie bolo okresnému súdu doručené už 20. februára 2017, ten začal vykonávať relevantné procesné úkony až 7. júna 2019 a predložil spis krajskému súdu až 17. októbra 2019, teda po 2 rokoch a 8 mesiacoch od podania odvolania. Zo spisu pritom nevyplýva žiadna objektívna prekážka, v ktorej dôsledku by bolo možné danú nečinnosť a neefektívnosť v postupe konajúceho súdu ospravedlniť.

17. Uznesenie krajského súdu z 12. decembra 2019 bolo vo vzťahu k žalovanému v 2. rade napadnuté zo strany sťažovateľa dovolaním 14. februára 2020. Ústavný súd aj v danom kontexte zaznamenal výrazné prvky nesústreďeného postupu súdu prvého stupňa, ktorý síce predložil spisovú dokumentáciu najvyššiemu súdu 22. septembra 2020, ktorý mu ho však vrátil 26. januára 2021 ako predčasne predložený, pričom najvyšší súd vo svojom prípise poukázal na viaceré procesné pochybenia zo strany súdu prvého stupňa (neúčinné doručenia dovolania žalovanému v 2. rade, nekonanie s právnym zástupcom žalovaného v 1. rade). Nevyhnutná náprava uvedených procesných pochybení je ďalším z výrazných prejavov nesústreďeného postupu mestského súdu. Okresný súd tak predložil spis najvyššiemu súdu až 19. novembra 2021, teda po 1 roku a 10 mesiacoch od podania dovolania.

18. Dovolenie sťažovateľa bolo uznesením najvyššieho súdu zo 14. decembra 2022 odmietnuté, pričom spis bol vrátený najvyššiemu súdu 2. januára 2023. Mestský súd konal aj v danom období nesústreďene, čo napokon pripustila aj predsedníčka mestského súdu, keď doručoval uznesenie najvyššieho súdu až po vykonaní dodatočnej kontroly spisu 12. októbra 2023, teda uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť až 30. októbra 2023.

19. Pre korektnosť však ústavný súd uvádza, že po pridelení veci poslednej zákonnej sudkyňi 20. septembra 2023 v postupe mestského súdu nezaznamenal prvky nečinnosti ani nesústreďeného postupu. Mestský súd v súčasnosti koná vo veci priebežne, pričom boli vydané viaceré procesné uznesenia o trovách konania a vo veci je nariadené pojednávanie na 15. január 2025.

20. Zhrnúc už uvedené, vzhľadom na celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj skutočnosť, že postup mestského súdu bol poznačený viacerými obdobiami nečinnosti a výraznými prvkami nesústreďeného postupu, ústavný súd dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom

konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

21. Vzhľadom na aktuálny stav napadnutého konania ústavný súd prikázal mestskému súdu, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

22. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 302/2020). Ústavný súd konštatuje, že v uvedenej veci prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 eur, ktoré mu je mestský súd povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (bod 3 výroku tohto nálezu). V prevyšujúcej časti požadovaného nároku na priznanie finančného zadosťučinenia ústavný súd návrhu nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

23. Ústavný súd podľa § 73 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uložil mestskému súdu povinnosť nahradiť sťažovateľovi trovy konania, pričom priznal sťažovateľovi náhradu trov konania za 2 úkony právnej služby. Sťažovateľ si vyčíslil trovy konania v celkovej výške 549,50 eur. Ústavný súd preskúmal vyúčtovanie podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Aktuálna výška tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby pri zastupovaní pred ústavným súdom je 1/4 výpočtového základu (§ 11 ods. 3 vyhlášky), čo predstavuje sumu 713,96 eur. Keďže uplatnený nárok na náhradu trov neprekračuje tarifnú odmenu, priznal ústavný súd sťažovateľovi náhradu podľa jeho vyúčtovania. Celková výška trov podľa vyúčtovania je v sume 549,50 eur, ktorú je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2024

Libor Duľa
predseda senátu